

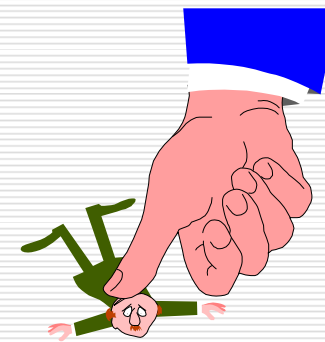
VÄLKOMNA

Genomgång av FÖRVALTNINGSLAGEN och jämförelse med nya lagförslaget

Föreningen
Sveriges Byggnadsinspektörer
Malmö 2011 05 11

FÖRVALTNINGSLAGEN

- SFS (1986:223)
- Gäller f o m 1987 01 01 (Ny på gång!)
- Reglerar handläggning av ärenden mm
- Syfte med lagen:
 - Stärka rättssäkerheten
 - Motverka krångel
 - Förkorta väntetiderna
 - Underlätta för enskild - muntlig framställan skall underlättas

Ny förvaltningslag (NFL) på gång som ev träder i kraft 2012 01 01

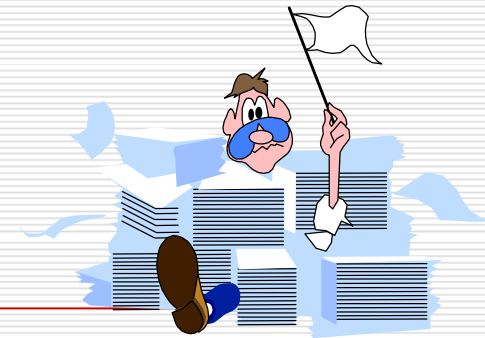
- Innebär i huvudsak (enl SOU 2010:29):
 - En översyn av nuvarande lag – det mesta i den gamla lagen kvarstår – men vissa skärpningar
 - Ny sytematik som följer ett ärendes naturliga gång vid handläggning
 - Viss harmonisering till internationella förhållanden - EU
 - Anpassning till modern IT
 - Principerna om legalitet, objektivitet och proportionalitet tas in
 - Språklig modernisering

NFL - VIKTIGARE NYHETER

- Åtgärder vid dröjsmål
 - Underrätta parter om förväntade förseningar

- Dröjsmålstalan (kan endast användas en gång)
 - När 6 mån förflutit sedan ärende väckts i första instans kan talan föras
 - Part kan skriftligen begära att ett ärende avgörs
 - Myndigheten inom 4 veckor antingen
 - avgöra ärendet eller
 - i särskilt beslut med motivering avslå framställningen
 - Detta avslagsbeslut kan sedan överklagas
 - Vid bifall kan domstolen förelägga myndigheten att inom viss tid avgöra ärendet
 - Detta föreläggande får ej överklagas

Definitioner

MYNDIGHET ÄR:

- nämnd
- utskott
- enskild delegat

EJ MYNDIGHET:

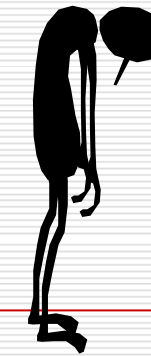
- kommunfullmäktige
- kommunalt bolag

MYNDIGHETS- UTÖVNING:

"utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån rättighet, skyldighet, disciplinpåföljd, avskedande eller annat liknande förhållande"

Tas bort som begrepp

Överklagande - besvär

LAGLIGHETS- PRÖVNING:

- vissa besvärsgrunder enligt kommunallagen
- endast kom.medlem får överklaga
- beslutet kan endast upphävas
- endast lagligheten prövas (lämpligheten får ej prövas)

FÖRVALTNINGS- BESVÄR:

- regleras av särskilda lagar, t ex PBL
- endast sakägare får överklaga
- nytt beslut kan fattas av domstolen
- både lämplighet och laglighet prövas

Tillämpningsområde

FörvL gäller ej för

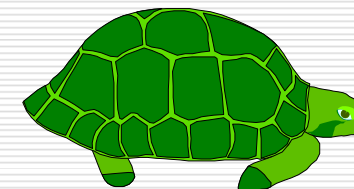
- kommunfullmäktige
- kommunala företag/stiftelser
- ärenden som överklagas enligt KomL
- om andra handläggningsregler finns i specialförfattning (subsidiär lag)

I NFL anges i "annan lag" = endast Riksdagen kan besluta om avsteg

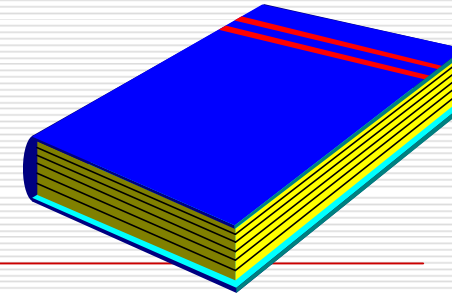
Serviceskyldigheten §§ 4 - 5

□ Myndigheterna är skyldiga att leva upp till en viss servicenivå i **all** offentlig verksamhet

- skall lämna den enskilde råd och vägledning samt upplysningar och hjälp inom myndighetens verksamhetsområde
- avser främst formell hjälp
- skall ske självmant av myndigheten

Handläggningsregler

- Lagen innehåller en mängd olika bestämmelser som visar hur ärenden skall handläggas i praktiken hos myndigheterna samt
- att myndigheterna skall samverka

Nedan följer en genomgång av de **handläggningsregler** som finns i lagen (gäller i princip endast för ärenden som inte överklagas med laglighetsprövning enl KL):

§ 7 Allmänna krav på handläggningen

Handläggningen av ärenden skall ske:

- snabbt
- enkelt
- så billigt som möjligt
- myndigheten skall självmant inhämta upplysningar
- uttrycka sig lättbegripligt
- och på andra sätt underlätta för enskilda t ex genom blanketter, info på webben, ge ut vägledning mm

§ 8 Tolk (Obs gäller alla ärenden)

- Myndigheten skall vid behov anlita **tolk** om inte svenska behärskas - myndigheten avgör **NFL=behövs för att ta till vara sin rätt**
- Gäller även vid allvarliga **hörsel-** eller **talsvårigheter** **NFL=även punktskift**
- **Översättning** av handlingar behöver i regel ej göras. Svenska är huvudspråket
 - Undantag:
 - ingripanden mot enskild (föreläggande, vite)
 - Minoritetsspråkskommuner
 - **NFL=behövs för att ta till vara sin rätt**

§ 9 Ombud eller biträde

- Ombud eller biträde får anlitas av den som för talan i ett ärende
- Skall dock medverka personligen om myndigheten begär det
- Oskickligt ombud eller biträde får avvisas att handa ärendet
- Myndigheten avgör om skriftlig fullmakt skall krävas in eller ej

§ 10 Inkommande handlingar

Handling inkommen till myndigheten den dag

- handlingen anländer till myndigheten
- avi om betald postförsändelse erhållits
- kommit behörig tjänsteman tillhanda (som kan ske utanför kontoret!)
- lämnats i lokalen eller avskiljts på posten dagen/natten före inkommen i rätt tid
- **Nya och mer lättillämpade regler när en handling anses inkommen i NFL (nedan)**

§ 11 Jäv

- Den som skall handlägga ett ärende är jävig
 - Om saken angår honom själv eller släktingar eller annan närstående
 - Handläggaren är ställföreträdare (ex AB)
 - Handlagt ärendet i annan instans
 - Varit ombud eller biträtt mot betalning
 - Särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för opartiskhet (s k delikatessjäv)

§ 12 Verkan av jäv

- Den som är jävig får i princip ej handlägga ärendet
- Undantag vid brådska eller saknar betydelse
- Skall självmant påpeka jäv
- Myndigheten skall besluta om jäv vid oenighet
- Beslutet kan endast överklagas i samband med huvudbeslutet

NFL – Ärendenas väckande

- Krav på innehåll – personuppgifter
- Vad ärendet gäller och vad den enskilde vill att myndigheten ska göra
- I regel de omständigheter som ligger till grund för den enskildes begäran
- Särskilda regler om överklagande
- Krav på kompletteringshjälp
- Myndigheten kan förelägga

NFL - Fastställande av ankomstdag

- Anlänt till myndigheten eller behörig tjänsteman tillhanda = samma dag
- Postförsändelse eller avi om sådan = närmaste arbetsdagen före
- Handling finns i brevlåda vid första tömning = närmast föregående arbetsdag
- E-handling = när den tagits emot

NFL - Ärendenas beredning

Myndigheten får utredningsansvar

- Ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver
- Har tidigare krävts av domstolen – nu redan vid ärendets inledande handläggning
- Skyldig att anvisa hur ärendet bör kompletteras vid bristfällighet

§ 13 Remisser

- Behovet av yttranden från annan skall noga prova behovet av åtgärden
- Behövs det yttranden från flera skall det om möjligt ske samtidigt ("solfjädersremiss")
- Bör anges vad som önskas yttrande över samt inom vilken tid

§ 14 Muntlig handläggning

- En part har i princip rätt att vid myndighetsutövande ärenden lämna uppgifter muntligt
- Annars avgör myndigheten frågan om muntlighet – skall dock underlätta muntlighet för den enskilde
- Beakta att det kan vara lättare med muntlighet för många

§ 15

Dokumentationsskyldighet

- Uppgifter, som lämnas på annat sätt än genom en handling och har betydelse för ärendets utgång ska antecknas av myndigheten (t ex upplysning via telefon eller vid besök)
- **NFL - Ska dateras och signeras**

§ 16 Partsinsyn

- En sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts i ett ärende om det avser myndighetsutövning mot någon enskild och inte hinder föreligger enligt Offentlighets- o sekretesslagen

§ 17 Kommunikationsplikt

- Ett ärende får i princip inte avgöras utan att part har underrättats en uppgift som tillförts ärendet av någon annan än honom själv och han har fått tillfälle att yttra sig över den, om det rör myndighetsutövning mot någon enskild
- Vissa undantag: går ej emot, tjänst, svårt att genomföra beslutet, kan ej uppskjutas
- Kan ske muntligt eller skriftligt, ev med delgivning, beroende på ärendetyp

NFL – Utökad kommunikationsplikt

- Kommunikation ska ske innan alla beslut fattas – inte bara innan slutligt avgörande

Undantag

- Vid provisoriska åtgärder
- Svårare att genomföra en åtgärd
- Väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver omedelbara åtgärder

§ 18 Omröstning (gäller endast inom staten)

- Beslut enligt enkel majoritet (>50%)*
- Skall ske öppet*
- Ordföranden har utslagsröst vid lika röstetal*
- Vid myndighetsutövning föreligger röstningsskyldighet*

§ 19 Avvikande mening (gäller endast inom staten)

- Reservation kan ske vid beslut av flera genom antecknande av avvikande mening*
- Skall anmälas innan beslutet expedieras eller ges till kända på annat sätt eller protokollsjustering*

§ 20 Motivering av beslut

- ❑ Beslut skall innehålla de skäl som avgjort utgången
- ❑ Vissa undantag: går ej emot, tjänst, betyg, viss sekretess, brådska mm
- ❑ Om skälen utelämnats upplysa om dem i efterhand
- ❑ **Motiveringsplikten utvidgas till alla former av beslut och undantagen tas bort. Ska var klargörande och förstås.**

§ 21 Underrättelse av beslut

- En sökande, klagande eller annan part skall underrättas om beslutets innehåll vid myndighetsutövning
- Om beslutet gått honom emot och kan beslutet överklagas skall han underrättas om hur överklagande går till (s k besvärshänvisning)
- Kan ske muntligt eller skriftligt, ev med delgivning, beroende på ärendetyp
- Alltid skriftligt om någon begär det samt till annan som har rätt att överklaga

§ 22-25 Överklagande

- Överklagande ges in till den myndighet som beslutat (3 veckor från delgivning; kommun från beslut)
- Beslutsmyndighet prövar om överklagandet inkommit i rätt tid.
- Om inte avvisas överklagandet. Även detta beslut kan överklagas.
 - **Ej avvisas:** Felaktig underrättelse om överklagandetid eller inkommit till prövningsmyndigheten.

NFL - Klagorätt

- "En enskild vars situation i väsentlig mån kan anses påverkas av ett beslut får överklaga detta om dennes intresse kunnat beaktas vid beslutets meddelande" (jfr "sakägare")
- Möjlighet till viss utvidgad krets är avsedd med den nya ordalydelsen

§ 26 Rättelse av skrivfel mm

- Ett beslut som innehåller en **uppenbar** oriktighet till följd av skriv- eller räknefel eller liknande förbiseende får rättas av den myndighet som meddelat beslutet
- Innan rättelse skall part ges möjlighet att yttra sig om det rör myndighetsutövning och inte är obehövligt

§ 27-28 Omprövning

NFL - Ingår i begreppet rättelse

- Myndighet har skyldighet att pröva om **omprövning** av beslut skall ske eller ej. Sådan prövning kan göras av handläggare inom verkställighetens ram
- **Reell omprövning (d.v.s. ändring)** görs av den som fattat beslutet som skall omprövas

§ 27-28 Omprövning

Omprövning skall ske

- om beslutet är uppenbart **oriktigt** på grund av nya omständigheter
- eller annan anledning
- om det kan ske **snabbt och enkelt**
- utan nackdel** för enskild part
- ej vid inhibitionsbegäran
(= verkställighetsförbud – skickas direkt till överinstansen!) **Utgår ur NFL**

NFL – Verkställighetsförbud införs

- Ett beslut får inte verkställas innan klagotiden gått ut (normalt 3 veckor)

Undantag

- Tillfälligt beslut
- Klagokretsen är så vid eller obestämbar att tidpunkten inte kan fastställas
- Väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver att beslutet verkställs omedelbart (proportionalitetsprincipen ska beaktas)

§ 29 Inhibition (=verkställighetsförbud)

- Prövningsmyndighet får bestämma att det överklagade beslutet tills vidare inte skall gälla (i avvaktan på slutligt beslut i saken) om inte annat sägs
- Är ett **preliminärt** ställningstagande och hindrar verkställighet

Verkan av felaktig handläggning enligt FörvL

- Beslutet upphävs eller ändras vid överklagande till överinstans
- Extremfall - åtal för tjänstefel
- JO-kritik
- Ex på vanlig kritik från JO (byggnadsnämnderna)
 - Anmälan om olovligt byggande handläggs ej, ärende läggs ej upp, beslut fattas ej
 - Utlämnande av allmänna handlingar dröjer för länge
 - Överlämnande till högre instans vid överklagande dröjer för länge